

IN MEMORIAM KEREKES GYÖRGY (1933–2024)

■ A novemberi lapszám már nyomdában volt, amikor utolért a hír: Kerekes György elhunyt. Nem volt váratlan, mégis váratlanul ért. Ha valakit közel érzünk magunkhoz, távoztára a közhelyes frázisokkal ellentétben nem lehet „eléggé” felkészülni. Pedig, mondaná senkivel össze nem téveszthető félmosolyával, lett volna elég idő rá.

Marad tehát a megkésített megemlékezés – mentegetőznék, rajtunk kívül álló oka lett ennek, de érzem, a késés csak késés marad, és Gyuri két dologtól viszolygott igazán: az igénytelenségtől és a pontatlanságtól. Hogy hol a határ e kettő között, ha egyáltalán van, most ne feszegessük.

Egy hirtelen bevillanó mozgókép. A szerkesztőségbe belép egy szelíd tekintetű férfi. Kék szeme megvillan szemüvege mögött, és pillanatokon belül felcsattan az első nevetés. Kerekes Gyuri érkezik, és elhangzik az első vicc.

A szobákból előszivárognak a férfi kollégák is, és megesnek az oblizsá kézfogások. Kávékészítés, rövid terefere. E prelúdium után azonban akkurátusan előkerülnek a kéziratok, némelyiken sárga cédula (ez nem jó jel rovatvezetőnek vagy lapszámfelelősnek). Kerekes György pillanatok alatt olvasószerkesztővé komolyodik. A cédulákon kérdések, megjegyzések, javaslatok. Olvasószerkesztő és szerkesztő hosszasan – és nagy műgonddal – mérlegelnek. Tartalmi, stiláris és nyelvtani kérdések egyaránt felvetőd(het)nek. Gyuri szerényen, de annál imponálóbb tudásháttérrel tanúskodó szakszerűséggel, nyugodtan és határozottan érvel, miközben nem hagyja figyelmen kívül az esetleges ellenérveket és érzékenységeket sem. Tesz róla, hogy vitapartnere úgy érezze, win-win megoldás született.

Az olvasószerkesztő mesterségét egyébként könnyebb gyakorolni, mint tömören és világosan meghatározni. Ám a gyakorlás hogyanja sem lehet egészen közömbös számunkra. Kerekes György úgy volt olvasószerkesztő, hogy valamiféle jó értelemben vett elmélyült ráérősséggel közelített a szakmájához, Mindig volt ideje gondosan odafordulni a szöveghez, mert tisztában volt azzal, hogy nemcsak a tartalom, de a szavak is építőelemei a textusnak. A fogalmazás igényességének megkövetelése mindig alapvető jellemzője volt habitusának. A tárgyi ismeretekhez nála a szavak „értése” és tisztelete markánsan társult az empátiás megértéshez. Szerkesztő-olvasószerkesztő-korrektor – néha úgy éreztük, egyszemélyes intézmény a szerkesztőségben.

Kerekes György pályáját az Ifjúsági Könyvkiadónál, majd az Irodalmi Könyvkiadó kolozsvári szerkesztőségében kezdte. 1970-től felelős szerkesztője, illetve főszerkesztője a Dacia Könyvkiadó magyar–német osztályának. Szerkesztésében jelentek meg Caragiale novellái és színművei, Tudor Vianu tanulmányai, válogatásában, fordításában és utószavával Petre Ispirescu meséi. Nagyrészt neki köszönhető, hogy a Dacia Könyvkiadónak 1990 után sikerült jó néhány olyan kötetet megjelentetnie, amelyek kiadására korábban a cenzúra miatt nem volt lehetőség.

Önálló kötetekben és gyűjteményekben megjelent román klasszikus és kortárs próza fordításokon kívül gyakran közölt román irodalmi vonatkozású könyvkritikákat, főleg az *Utunk* hasábjain, az *Igaz Szóba* pedig több éven át havi román irodalmi szemle cikkeket írt.

Nyugalomba vonulását követően több mint két évtizeden keresztül a *Korunk* és az *Erdélyi Múzeum* olvasószerkesztő-korrektoraként dolgozott. De ebben az idő-

szakban is folytatta fordítói tevékenységét, történelem, földrajz és művészeti nevelési tankönyveket fordított. A budapesti General Press Kiadó Ispirescumesefordításaiból jelentetett meg rangos kiadványt *A hegyek tündére* címmel, Szegedi Katalin rajzaival, amely a 2003-as Ünnepi Könyvhét alkalmával Szép Magyar Könyvek díjban részesült. Néhány évvel később a Teleki László Alapítvány adta ki magyarul Daniela Marcu Istrate nagyszabású régészeti munkáját *A gyulafehérvári római katolikus székesegyház régészeti kutatása (2000—2002)* címmel, amelynek két rövid fejezet kivételével, szintén ő készítette el a fordítását. E munka járuléka-ként ő fordította a gyulafehérvári ásatások eredményeit összegző, Budapesten, a Történelmi Múzeumban, *Erdély ezeréves püspöksége* címmel 2010-ben megrendezett régészeti kiállítás kisebb könyv terjedelmű útmutatójának magyar szövegeit. A 2004–2005-ös évadban a budapesti Vígyszínház az ő fordításában állította színpadra Caragiale *Zűrzaravos éjszaka* című vígjátékát. Műfordítói munkásságát megbízható nyelvismeret és a befogadó nyelvben való érzékenység jellemzi.

Kedves Gyuri, egy alkalommal a *Korunk* teraszán a „valóságról” beszélgettünk. Azt mondtad, hogy bár az ember valósághoz való viszonyát úgy tudja lemérni, hogy ütközteti vele, nem ez a valóság. A valóságban benne van az is, ami tebened zajlik. Nemcsak az a valóság, amikor te a másikkal találkozol. Az is, de nemcsak az. Ha szót váltasz vele, ha nem, akkor is létezik benned.

Igazad volt, a valóság nemcsak az, hogy veled már nem találkozhatunk, s nem válthatunk szót kéziratokról, szövegekről és egyáltalán, a világ dolgairól. A valóság az is, hogy te bennünk létezel. A különbség csak annyi, hogy most már külön-külön kell folytatnunk magunkban a megkezdett beszélgetéseket.

És folytatni fogjuk.

Kovács Kiss Gyöngy

